

Koloskopi - Før og etter undersøkelse, inneliggende voksne pasienter

D54152

 Utgave:
1.00

 Gjelder fra:
29.09.2025

Side 1 av 4

Hensikt og omfang

Sikre en god tarmtømming hos inneliggende pasienter som skal til koloskopi. En godt tømt tarm bidrar til en bedre gjennomført undersøkelse for pasient. Ved dårlig tømt tarm kan undersøkelsen være mer smertefull, og undersøkelsen kan bli avbrutt på grunn av dårlig oversikt. Sikre at pasienten blir meldt til undersøkelse på riktig måte.

Ansvar/målgruppe

Prosedyren gjelder for både leger og sykepleiere på medisinsk og kirurgisk sengepost.

Handling

Lege på sengepost

- **Hamar:** Melde pasienten opp til undersøkelse ved å sende gul lapp til «HKI gastrolab pleier»
- **Lillehammer:** Avtal med ansvarlig endoskopør, og send henvisning i Dips
- **Elverum og Tynset:** Avtal undersøkelse med ansvarlig endoskopør
- Ordine rett tømingsmiddel til riktig tidspunkt i MetaVision. Legemiddel som benyttes er Plenvu, Picoprep eller Citrafleet.
- Vurder (gjerne sammen med sykepleier) om det er behov for utvidet tømning
- Nulle blodfortynnende legemidler etter ordinerings av lege

Sykepleier på sengepost

- **Gjøvik:** Melde pasient opp til undersøkelse på gastrolab. etter ordinasjon fra lege
- **Lillehammer MUE;** Kontakte Gastrolab. for å få bekreftet dato for undersøkelsen, **før** tarmtømming igangsettes.
- **Hamar:** Avtal alltid tid med sykepleier på Gastrolab før tømning iverksettes.
- **Elverum:** Kontakt Gastrolab. for å få bekreftet tidspunkt på undersøkelsen før tømingsregime startes.
- **Tynset:** Tømning utføres til avtalt tid med ansvarlig overlege/ endoskopør.
- Klargjøre og administrere tømingsmiddel til rett pasient til rett tid.

Sykepleier og annet pleiepersonell på sengepost

- Ansvar for å følge opp pasienten med væskeinntak og tømingsgrad i forkant av undersøkelsen, samt observasjon i etterkant av undersøkelsen

Forberedelser

- Informere pasient om forberedelser og om selve undersøkelsen. Gi skriftlig pasientinformasjon til de som ønsker dette: [Koloskopi - Sykehuset Innlandet HF](#)
- Pasienten skal ha velfungerende PVK (blå eller rosa) før ankomst Gastrolab. Det gis ofte intravenøs smertestillende og beroligende til pasienter som ønsker dette.

- Pasienten skal ha nettingtruse, kolonshorts og/eller bleie når hen kjøres til koloskopi
- Blodfortynnende medisiner stoppes etter prosedyre:
[Endoskopi - Antikoagulasjon og platehemming ved gastrointestinal endoskopi](#)
- Pasienter som behandles for diabetes:
 - Morgendose med insulin eller tabletter skal **ikke** tas
 - Mål blodsukker jevnlig
 - Heng eventuelt opp glukosedrypp etter ordinerings av visittgående lege
 - Følge legens legemiddelforordninger (evt. nulling av legemidler)

Kontraindikasjon for tømmingsregime

Mistanke om tarmstenose eller perforasjon.

Tarmtømming

For at undersøkelsen skal lykkes, er det viktig at tarmen er helt ren. Det vil si at avføringen er vanntynn og klar/lysgul i farge. For at dette skal lykkes, er det viktig at tømmingsmiddel administreres på riktig måte og at pasienten drikker rikelig med klare væsker i tillegg. Inntak av klare væsker rett etter og under inntak av tarmtømmingsdosene er viktig både for å unngå dehydrering, men også for å sikre en godt rengjort tarm.

Om undersøkelsen er planlagt noen dager frem i tid bør pasienten få fiberfattig kost de siste dagene før tarmtømmingen skal begynne.

Dette vil si å unngå matvarer som for eksempel:

• Fullkornsprodukter • Grønnsaker • Frørike frukter og grønnsaker (f.eks. vannmelon, druer, kiwi, tyttebær) • Bønner, linser, nøtter og frø

Dagene før undersøkelse og undersøkelsesdag

Toilax

De fleste pasienter bør få to tabletter Toilax 5 mg om kvelden 3 dager før undersøkelsen og om kvelden 2 dager før undersøkelsen dersom dette er mulig. Hvis ikke dette er mulig skal pasienten ha en tablett Toilax 5 mg på morgenen dagen før undersøkelsen, og en tablett Toilax 5 mg på kvelden før undersøkelsen.

OBS! IBD-pasienter (inflammatorisk tarmsykdom, Crohn sykdom eller Ulcerøs kolitt) skal **IKKE** ha Toilax tabletter i forkant av undersøkelsen.

Dagen før undersøkelsen

Pasienten kan spise lett frokost dagen før undersøkelse, deretter skal det kun inntas klare væsker. Klare væsker vil si:

Klare væsker	
<ul style="list-style-type: none"> • Eplejuice • Mineralvann • Klar suppe/buljong (uten biter) • Te og kaffe (uten melk) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vann • Saft (ikke rød) • Juicebasert næringsdrikker (ikke rød) • <u>Ingen</u> melkeprodukter!
Det er viktig at pasienten drikker noe med næring i, og ikke bare vann!	

Ved tømming med **Plenvu** skal pasienten innta minst 500 ml klare væsker per tømmingsdose.

Utgave: 1.00	Koloskopi - Før og etter undersøkelse, inneliggende voksne pasienter	D54152 Side 3 av 4
-----------------	---	-----------------------

Ved tømning med **Picoprep/Citrafleet** bør pasienten få i seg 2-3 liter klare væsker under tømning.

Det er viktig at pasienten drikker klare væsker med næring i, og ikke bare vann.

Gjennomføre tømning

- Følg pakningsvedlegg angående utblanding av tømmediddelet
- **1. tømmedose** inntas kl. 18.00 dagen før undersøkelse
- **2. tømmedose** inntas mellom kl. 05.00-06.00 samme dag som undersøkelsen
- Når undersøkelsen skal gjennomføres i narkose;
 - Pasienten skal være helt fastende fra klokken 06.00.
- Ved kjent obstipasjon:
 - Hvis mulig bør pasienten få noen dager med utvidet tømning med ekstra tømmediddel som eks. Movicol 2-3 ganger/dag, eller ekstra dag med flytende kost. Snakk med ansvarlig lege.
- Ved mistanke om dårlig tømning innen klokken 09.00, kan det gis en ekstra dose Picoprep/Citrafleet. Eventuelt kan det gis 120 ml vannklyx 1 time før undersøkelsen. Dette gis etter avtale med gastrolab/postlege. Informer gastrolab/MUE om når ekstra tømning er gitt.

Råd for å forebygge/reducere kvalme som kan oppstå under tarmtømming (PLENVU):	
<ul style="list-style-type: none"> • Drikke tømmediddelet sakte, bland ut i kaldt vann • Tygg eventuelt en mentolpastill • Drikke buljong (anbefales sterkt før dose 2 av Plenvu) 	<ul style="list-style-type: none"> • Drikk hvert andre glass med klare væsker og tømmediddel • Eventuelt ordinasjon av kvalmestillende

Intravenøs væsketilførsel vurderes i samråd med lege til hver enkelt pasient. Det beste er om pasienten klarer å innta tilstrekkelig med væske per os. Grunnen til dette er at intravenøs væske kun vil hjelpe med å unngå dehydrering, og ikke til at tarmen blir tilstrekkelig tømt.

Etter undersøkelsen

- Pasienten kan drikke og spise rett etter undersøkelsen
- **Kontakte lege dersom pasienten blir uvel eller får smerter.** Blødning kan oppstå. Ved polypectomi skal man være obs på fare for perforasjon.
- Pasienten kan få med seg skjema; [Pasientinformasjon - Koloskopi, status etter undersøkelse](#)
- Har pasienten fått smertestillende eller beroligende er det ikke tillat å kjøre bil før neste dag

Referanser

[SI/17.07-02](#)

[SI/17.07-08](#)

[SI/17.09-37](#)

[SI/17.28.01.01.01-06](#)

[Diabetes - Faste til operasjon](#)

[Endokrinologi - Metodebok, Endokrinologisk forening](#)

[Endoskopi - Antikoagulasjon og platehemming ved gastrointestinal endoskopi](#)

[Pasientinformasjon nett - Narkose](#)

Utgave: 1.00	Koloskopi - Før og etter undersøkelse, inneliggende voksne pasienter	D54152 Side 4 av 4
-----------------	---	-----------------------

[SI/17.28.01.09-06](#)

[Pasientinformasjon nett - Koloskopi](#)

[SI/17.28.03.09-19](#)

[Pasientinformasjon - Koloskopi, status etter undersøkelse](#)